

ШЫҢ

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ
БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР
ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ
СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1961 ч.
И Ю Л Ъ
30
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 179 (4969)
Өртөз 2 көп.

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының Программасының төлөвилелин бөгүн парлап турар.

Программаның төлөвилелин СЭКП ТК-ның июнь Пленуму бир үн-биле чүүлдүг деп көргөн. Пленумун шиптиринге дүүштүр Программаның төлөвилелин ССРЭ-ниң бүгү коммунистериниң, бүгү ажылчы чоннарының калбак чугаалажып көрүүшкүнүгө кирип турар. Чугаалажып көрүүшкүнүнүн түнселдерин Программаның төлөвилелин эн сөөлүндө чугаалажып көөрдө, барымдаалап көргөн турар.

Партияның чаа Программаның Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының XXII съездинге чугаалажып, бадылаары-биле кирирер.

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТӨП КОМИТЕДИ.

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының П Р О Г Р А М М А З Ы

КИРИЛДЕ

Октябрьның социализм Улуг революциязын кижини төрелгетениң төөгүзүгө чаа үе-чадан—капитализмдин бугурап дүжөрүнүн болгаш коммунизмин тургузууларының үе-чадазын ачыткан. Социализм Советтер чуртунда тиялган, улус демократиязының чурттарына шиптирлиг тилдегелерин чедип алган, чүс-чүс миллион кижилерниң практиктиг херээ, бүгү делегейниң ажалчы революцияны төөгүзүшкүнүнүн туту болу берген.

Чүс ажалчыл бугураарга «Коммунистг партияның манифестинге» пролетариаттын улуг башкалары Кара Маркс болгаш Фридрих Энгельс: «Дөзө—коммунизмин дөзө Европада чоруп тур» деп бизжәнеп. Бүгү чурттарын пролетариаттын маандыгы болгаш кызыгаар чок дидим демисел кижини төрелгетени коммунизмге чокшунаткан. Коммунизмин идеяларынга сорук кирген баштай он-он болгаш чүс-чүс, оң союнда муң-муң болгаш миллион-миллион кижилер эртен делегейниң штирмин киришкен. Париж Коммуназы, Октябрь революциязы, Кыдатка болгаш Европаның база Азияның чамдык өскө-даа чурттарына социалистг революциялар—делегейниң ажалчы шипчөөшкүнүн, коммунизмин тилдеген дөзө маандыгы тургузууларының төөгүзүгү эн чугула үелери бо-дур. Наман шагда чүгө дөзө шыша сагындырып турган коммунизм амы үениң эн улуг күүжү, чер бөмбүрээниң кайгамчык улуг дөгемнеринде тургустунуп турар нитилеп болу барда, чоңун аас-кежин дөзө демиселдериниң ханы төөгүзгө андуру улуг оору, алдыгы тилдегелерин болгаш түр аштырышкынарның оруу эрттинген.

Делегейниң революстг шипчөөшкүнүн төүү XX чүс чылдың эгинде Россияга шипчип келген. Владимир Ильич Ленин баштап болшевиктер партиязының удуртуламы-биле Россияны маандыгы ажалчы аңгымы ол шипчөөшкүнүн авангардымы апарган. Коммунистг партия социалистг революциянын сорук кийричизи болгаш башкычымы, ажалчымы болгаш тараачынын төөгүдө бир дугаар күрүнезиниң органикалыгы болгаш удуртулуучу болуп кирипкен. Алдар-ады мөңгө чурттаар Ленинниң чырыкымы геини коммунизмге орутуу кижини төрелгеткен чырыдып турар.

Коммунистерниң ленинчи партиязы политиктиг демиселдин ареназынга үлгеш, делегейни кырынга революстг марксизмин тутун бедик жүдүргөн. Марксизм-ленинизм нитилдеди революстг өзү-биле чурттарының идея талазы-биле күчүтүп чыкса апарган. Маркс—Энгельс—Ленинниң өөредини удуртулга болдурушкан, төөгүзүп хөгжүдүзгөң үе-чада бүрүтүң болуун программаларына эртен бугурап чогалдып бижиттинген сорулгалары партия шиптиривит турган.

1903 чылда ийги съездинге баштайгы программаны хүлөп ал тур, болшевиктер партия Россияны ажалчы аңгымы, бүгү ажалчы чоннары хаанын эрге-өзүну, а оң союнда — буржуазды тургузуугу дүжөр болгаш пролетариаттын диктатуразын тургузар дөзө демиселге кийгирин турган. 1917 чылдың февралда хаанын өзү-хуруму дүжүргөн. 1917 чылдың октябрда пролетар революциязы чоңун көөр дөңгү чогу капиталистг тургузуугу узуулаан. Социализмин чурту төөгүгө бир-ле дугаар төртүтүнгөн. Чаа делегейни тургузары эгелзэн.

Партияның бирги программасын күөсеттинген. 1919 чылда VIII съездинде ийги программаны хүлөп ал тур, социалистг нитилдеди тургузарының сорулгалары партия ийги үйдүргөн. Шипчөөшкүнүн орустар-биле чоруп бергелерин болгаш качыгдалдары ажып эрттишкан, Коммунистг партияның удуртуламы-биле совет улус Ленин-

БИРГИ КЕЗЭЭ

КАПИТАЛИЗМДЕН КОМУНИЗМЧЕ ШИЛЧИРИ—КИЖИ ТӨРЕЛГЕТЕНИҢ ХӨГЖҮЛДЕЗИНИҢ ОРУУ

I. Капитализмден социализмче шилчириниң төөгүлүг чайлаш чогу

Октябрь революциязының эгелзени капитализмден социализмче кижини төрелгетениң бүгү делегейге төөгүзүп эрчилдөө—нитилдеп хөгжүдүзгөң дүрүм бугурап түнелди. Нитилдеп хөгжүдүзгөң дүрүм хөгжүдүзгөң марксизм-ленинизм ажалчышкан, капитализмин шынар болуп турар чөрдүдөлерин, аларын революстг буга төвешкениниң болгаш нитилдеди коммунизмге шипчириниң чайлаш чогу күөргөскөн.

Капитализм—сөөлү мөлчүкү тургузуу. Бүдүрүчү күштерин ол кайгамчык хөгжүтүшкан, оң сөөлүндө нитилдеп дөңгөзүлгөңнүн орунга ажалч улуг мөөдөк кылдыр хуула берген. Мычарга, XX чүс чыл—бүдүрүчү күштерин эн дүргөң өздүгөңнүн болгаш эртемин хөгжүдүзгөңнүн чүс чыл—чүс-чүс миллион кижилерин чедимсе турган чорун ам-даа ууткаван, материалды болгаш угаан-боодазын чагай чүдүрүчү эбикшилин чер кырында бүгү-ле кижилерге бербөөн чорукка чүткө капиталды бугурау. Бүдүрүчү күштер-биле бүдүрүгө харылааларының арзында күштелип турар чөрдүдө-үскүдөшкөн болса капитализмин өбүн эрттер ийи берген камгалап шымын буза шаваар, кижини тургузууна күчүтүп бүдүрүчү күштерин хостаар болгаш оларын бүгү нитилдеди чагай чорунга ажилдар—сорулгалы кижини төрелгетениң мурунга күштүү-биле тургузуу турар.

Кайы-даа чуртка капитализмин тийип болгаш дөгүп келгениниң бодунга хамаарышкан онзагай байдал хамаарыш болса, ол туртузуп бүгү-ле черлерде нити бугун-шынарлыг болгаш дүрүм бугурап байдалары болуп турар.

Партияның бирги болгаш ийги программаларында айткан капитализмин болгаш оң дөзди чадазы — империализмин марксизм-ленинизм анализиниң шымын делегей капитализмин база ажалчы аңгымы революстг демиселдин хөгжүдүзгөңнүн бүрүгү-биле адыткан. Ол анализтиң пол чүдүдөрүн өң программалда база мөөн алаанда дегин кириген. Капитализмин үенинде бүдүрүгөңнүн кол болгаш шиптиривит чөкөк-хөкөкөлдери капитализмин баа талазы-биле улуг өз аңгыныга хамаарып турар, мычарга пролетариаттын болгаш чарык пролетариаттын тургустунган чоңун өң үрүүзү бүдүрүгөңнүн чөкөк-хөкөкөлдери оскуган болгаш оң түнелдеди бодунун ажалчы күжүн садылап, нитилдеди тергилдеди аңгыларын орулгаларына база байлактарын бодунун күш-ажалы-биле тургузуу берип турар. Буржуаз күрүне бодунун хевиринден хамаарылга чокка күш-ажалды капиталдын мөлчүрү чөкөк бугурап турар.

Капиталистг улуг бүдүрүгөңнүн — байыр дөзө, немелде чоңанып мөлчүр адыр дөзө бүдүрүгөңнүн хөгжүдүзгөң—үрүмге тусыйлап бүдүрүгөңнүн кызып үндүрүгөңге, капиталдан оларның ар-берге хамаарылыгы болуунга чедир турар.

ниң ажалды кылганы социализм тургузууларының планын амыдыралга боттадырган. Совет Эвилелиниң социализм бүрүгү-биле болгаш туулунга чедир тилзэн.

Партияның ийги программасы база күөсеттинген. Совет улустун кылганы кайгамчык улуг революстг маандыгы чоругу бүгү чурттарың болгаш диттерин улус массаларын хайныктырган болгаш сорук кириген. Арыглыгы өндүрүлгү чаньык кижини төрелгетениң чаньык дөзө болуп, делегей кырынга диттерип үнгөн. Европаның болгаш Азияның чурттарына болгаш социализм революциялар социализмин делегей системазын тургускан. Национал-хосталгалы революцияларын күчүтүп чалгып империализмин колхозмадыг системаны чок кылдып турар.

Кижини төрелгетени үштүң бир кезеэ эртемин коммунизмин тутунуп алаа-биле чаа амыдыралды тургузуу турар. Капитализмин даралаандан үштүңүң алган ажалчы аңгымы баштайгы отрядтары аңгы талазы-биле боттарынын ажалчыларын чүс-чүс отрядтарының тилдегелерин чингедиш турар. Социализмин делегей алгып, капитализмин делегей кызырып турар. Социализм капитализм чер болганга солуп тилзээр чайлаш чок. Нитилдеп хөгжүдүзгөңнүн боттуг хөгжүлгүндө ийги-дир. Аштырбас хосталгалы чорудулганы империализм досталдып күш чөтөсө.

Кол укта-шынары капитализмден социализмче шилчирип бодуп турар амы үе-биле, бот-болуңга удураткан ийи нитилдеп системаларын демиселдин үзсү, социализм болгаш национал-хосталгалы революцияларын үзсү, империализмин бугурап дүжөрүн, колхозмадыг системаның удуртканынын үзсү, социализмин орутууче улам-на чаа-чаа улустарын шилчириниң, бүгү делегейни хөгжүдүзгөңнүн социализмин болгаш коммунизмин тилзээриниң үеи болуп турар. Амы үеиң кол чүдүдөң делегейниң ажалчы аңгымы болгаш оң кол төлү—социализмин делегей системаны түрүп турар.

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязы ам бодунун үшкү программаның—коммунистг нитиледди тургузууның программаның хүлөп ал турар. Чаа программа социализм тургузуушкунун практиказын чогалдымы түнел, бүгү делегейге революстг шипчөөшкүнүн дүрүдүлганы барым-даалап турар болгаш, партияның колхозмадыг бодалым илеретинчаны, коммунистг тургузуушкунун кол сорулгаларын болгаш кол чадарыны тодоргалып турар.

Партияның дэди эң сорулгалы—коммунистг нитиледди тургузары болуп, оон тутунда: «кижи бүрүздөн — шыдаар шаа-биле, кижини бүрүздөгү—хөкөкөлдөр шаа-биле» деп бизжәнеп. Партияның: «Бүгү чүвени кижиге, кижини чагай чорунга дөз» деп дөңгү дөзү хөгжүдүзгөңнүн боттангып турар.

Пролетары интернационализмге шыгыч Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязы: «Бүгү чурттарының пролетариеттери, кайгыжынар!» деп дайынчы кийгиритим кезеде сагын турар. Партия болса ССРЭ-де коммунистг тургузуушкунун социализмин бүгү делегей системанын эрге-ажыктарына, делегей пролетариатынын, бүгү кижини төрелгетени эрге-ажыктарына тараажып турар совет улустун өндүрүлгү интернационалы сорулгалы кылдыр көрүп турар.

Социал талазы-биле дөзө чоруткан, дараладып болгаш мөлчүгөңдиг бүгү хевирлерден, дайынчы камгалап турар ботту кижилерин адыр адырын төөгүзүп хуула дөзөгөн коммунизм күөсетиниң түрүп болгаш оран делегейге бүгү улустарга тайбыны, күш-ажалды, хосталганы, дөз эргени болгаш аас-кежиниң бадыткан турар.

рир турар. Хөкөкөлдөрүн болгаш бичини урууларың күш-ажалды капиталды улуг-биле мөлчүр турар. Капитализмин хөгжүдүзгөңнүн экономикады хөгжүлгүдүрү болса хоозураан тараачындар болгаш хоорайның биче буржуазиязында үрүлгүч немези турар ажал чоктарың кайгамчык хөй кураалар армиязының тургустунурун чайлаш чок болдуруп турар. Ажалчы аңгымы, бүгү ажалчы чоннары мөлчүрүгө чокка күштөп, нитилдеди дөз өзөс чорук өвүп, хөкөкөлдөрүн болгаш ажалчыларын арзында хөгжүдүшкүнүн, миллион-миллион кижилерин хиличкөк човулаан болгаш адым-түргөң чоругу өвүп турар.

Миллион-миллион ажалчыларын фабрикаларга болгаш заводтарга чымы, күш-ажал чорудулганы нитилештиривитишкан, капиталды бүдүрүгөңнүн нити характерин бодуруп турар, ажалчаажы күш-ажалды үрө-түнелдерин капиталды эргилеп турар. Капитализмин ол кол чөрдүдөң—бүдүрүгөңнүн нити характерин болгаш шипчөөңнүн адырын капиталистг хуу хевириниң арзында чөрдүдөң—бүдүрүгөңнүн арзында болгаш бүдүрүп үндүрүшкүнүн калбарышкынында нитиледди салып адыр арзымың хөгжүдүшкүндө илергелетиниң, үе-үеиң экономикады үрүлгөңнүн кризистерине чедирип турар. Кризистер болгаш үштүрүгүң хөгжүдүгө чок турушкунуң үелери боттарының өлчөөдө үрүмк бүдүрүгөңнүн улам-на хоозурадып, хөкөкөлдө күш-ажалды капиталдан хамаарылаан улам улугтарып, ажалчы аңгымы байдалының хамаарылаанга, а чамдыкта шуут бахсыраарына улам дүргөн чедирип турар.

Буржуаз нитиледди мөлчү-шынары бодуп турар чөрдүдөлерин кайы хире өзүң база хөгжүп турарының хөгжүдүзгөңнүн хамаарыштыр ажалчы чоннарың болгаш мөлчүтүргөн массаларын капиталистг тургузууга тараажымын чоругу ол ишкан база өзүң, пролетариаттын салы көөсүп, кырып каттыжымшыкы өзүң, мөлчүкүлөр-биле оларын демисел күштөп турар. Капиталистг бүдүрүлгү харылааларын коммунистг бүдүрүлгү харылаалары-биле солугурун, тодоргалыларга, пролетариаттың аңгы шипчөөшкүнүнүн мөдөлдөрүн илергедикчи Коммунистг партияның эң сорулгалы болуп социал революциязының материалды болдунар аргазы ол-ла үеде улам дүргөн тургустунуп турар.

Делегейниң революстг чарыггазынын шипчедир кол күжү—эң-ле туртузуп революстг аңгы, ажалчы аңгы. Аңгылар тулушкунуларының үенинде ол организаттынып, бодуну проффессияларын болгаш политиктиг партияларын тургузуу, капитализмге үрүм экономикады, политиктиг болгаш теоретиктиг демиселди чорудуп турар. Эрги нитиледди чарыкчызын болгаш чаа тургузуугуң тургузуушкунуң төөгүлүгү хөгжүдүзгөңнүн боттадырышкан, ажалчы аңгы чүткө бодунун аңгы талазы-биле эрге-ажыктарының өзөс, ха-

рың бүгү ажалчы чоннарын эрге-ажыктарының илергедикчи болу берген. Капитализмге үрүм демиселди турар бүгү-ле күштерин ол чайлаш чок шуут-ла гегемон болуп турар.

Социалистг революцияны тилдегелерин база социализмин тургузууларың эргежөк чугула негелдери болса пролетариаттын диктатуразы болгаш марксизм-ленинчи партияны удуртулазы болуп турар.

Капиталдын мөңгөдөшкөнүн болгаш төпчүдүгөңнүн чөрдүдүлганы хөгжүп конкуренцияны утканышкан, XX чүс чылдың эгинде капиталисттер күчүтүп өскөлдөрүн—экономикады бүгү амыдыралга шиптиривит салдары апарган—синдикаттарын, картелдерин, тресттерин тургустунурун, банк капиталын ажалч улуг мөңгөдөшкөнүн үштүрү капиталы-биле каттыжарыга болгаш капиталды өскө чурттарже сөөртүп үндүрүн күштөлдөрүн чөрдүргөн. Капиталистг хөй-хөй күрүнелерин трестер хаара тутушкан, эң бай чурттарың арзынга дөкөкөкөрдө талазы-биле мурунда-ла үштүргөн делегейни экономикады хуулаадыан эгелей бергенер. Капитализм бодунун сөөлү чадарың—мөңгөдөшкөнү капитализмин, империализмин чадарың кирген.

Бүгү чер бөмбүрээниң капитализмин улуг аам биче хөгжөдүг чоругу империализмин үзсү штиривит хевир-чег, халамгы хөгжүдөң-биле солчу берген чорук капитализмин бүгү-ле—экономика, политика, аңгы болгаш национал талазы-биле чөрдүдөлерин мурунда кажан-даа көздүрбөөн өздүгөн болгаш чидегенниң бодурун. Сайгарылаан рыноктары дөз, капитал кырып чөрдө дөз, чиг-эт болгаш ажалчы күжү дөз, делегейге тергилдөп дөз империализм күрүнелерин демисел кайгамчык чидегелген. Империализм бүрүн тергилдөңнүн үенинде ол демисел хөкөкөлдөңнүн дайынчарга чайлаш чок чедирип турар.

Империализм дөзгө, ийиң база өвүң бар чыдар капитализм, социалистг революцияны бүдүрүп-дүр. Делегейниң капиталистг системаны ам нитилдеди пролетариаттын социал революциязын өйү келген. Мычарга, делегей капитализмин эң-не бедик чадазы-даа, хөгжүп конкуренцияны

II. Октябрь революциязының болгаш ССРЭ-ге социализмин тилдегезиниң бүгү делегейге төөгүлүг ужур-дузазы

Делегейниң эң улуг чурттарың бирээзи болуп Россияга империализмин фронтуну үе шыккан. Улуг Октябрь пролетариат диктатуразын доктадып тургускан, чаа хевирин күрүнең—Совет күрүнең, чаа хевирин демократиязын—ажыкты чоннарың демократиязын тургускан.

Ажалчыларын болгаш тараачыларын революция-биле төртүтүнгөн эрге-чаргылар империализм хан төгүлүктүң дайынды Россияны адырган, мөлчүкү аңгыларын тараачыларын национал катастрофалар чуртту камгалап алган, даштык капиталды кудамышкынының айымында Россияны улустарын чайлашкан.

Мөлчүгөңдиг болгаш социал чөптүг өзөс чоруктуң тургузуугуң туруп турган экономикады баазаның Октябрь революциязын тургудурган. Совет эрге-чаргыга үштүрүңү, дөмөр орустарын, банкыларын, нерин национализишкан. Империализмин чер эзелдин ууткаан болгаш тараачыларын чер дугайында чүс-чүс чылдарда күзели ол боттадырган.

Октябрь революциязы национал дараладып кинизин үе шыккан, националдын тускайлаарына чедир бот шиптиривит эргенин чаралап болгаш хандырган. Революция болса мөлчүкүлөрдүн сөзлөсө болгаш аңгы талазы-биле артык эргелерден чүң-даа артырбасан. Революция төөгүдө бир-ле дугайында хөкөкөлдөрүн хостаан болгаш эр кижилер-биле дөз эргелерин оларга тывыскан.

Россияга өскөн социалистг революция делегей капитализмин бүгү оранын үндөңнүн чедир ситгезиң; делегей удурлаанышка ийи система кылдыр чарып берген.

Тайбының улуг кийгиритим ийи үйдүргөн күрүне делегей ареназын бир-ле дугаар тынып келген болгаш улустар база чурттар аразының харылааларына чаа принциптерин боттадырып турар аларган. Эзелдеги дайынчарга үлү, тайбың болгаш улустарын айымы чок чоругу дөз бодуну демиселдине кижини төрелгетен идеядыг чөлөгишти апарган.

Октябрь революциязын чуртту социализмин орутууче кирген. Совет улустун эртер ужурау оруу берге болгаш иезтизмөөн турган. Эрги делегейниң реаксымы күштери Совет эрге-чаргылары өзүң быкыккалатка-ла боой тудуп каар дөз ботту-ле чүдүдөрүн кымып турганар. Интервенцияны болгаш хамааты дайымын, экономикады боксадымы болгаш ажалчыл үрелишкенин, сүлүздөри болгаш үрөгүдөгү чоруктары, ажалдан отталар болгаш террорлар чорутканы, өскө-даа хөй-хөй шыгдалдарын Советтериниң ажалч республиказы чурттап эрттирер ужурга тараажыкан. Чуртту социал-экономика, техника болгаш културга талазы-биле жождунгай чоругу социализмин тургузуушкунун кедергей бергелдин турган. Күрүнең эргелен баштарынын чачылаары болгаш чаа нитиледди тургузууның дүрүдүлганы тилзөн ажалчыларда болгаш тараачындарга чок турган. ССРЭ болса барык-ла үжөн чыдарың дүрүдүгөңдө делегейге кара чангыс социализмге күрүне болуп, капиталистг өкөөтөн хөкөкөлдөңнүн кады-дошкун халдашымына тараажып турган чорук социализм тургузуушкунуң бергедөңнүн кыш-каш катат улугтарымы турган. Оң улумунда капитализмден социализмге шилчиге үенинде ады демисел чидиг характерин болуп турган.

Россияга чаа социалистг революцияны өскөдүтөр хире ам-даа мычарга сайыраваан, социализм чангыс чуртка турганым деп ленинизмдин дайынчары бадыткан турганар. Мычарга-даа ленинизмдин дайынчары бужар-багы-биле буурап дүшкөн.

Партиядан болгаш ажалчы аңгыдан мерген, өттөр көөр политика негетинин турган, чайгалым дивес бижык туртузуп болгаш организацы чорук, бодунун күштеринге, улустун күштеринге бижык бугурап негетинин турган. Делегейниң нарын байдалдарын үенинде, дыка кошкөк үштүрү баазаның, экономиказы дайыма кыдык хөгжөңнүн чедир үрүткен, үрүмк барааның бүдүрүгөң колдуан чуртка социализм тургузуушкунуң шың улаанымын салыры коммунизм оон тилдегелерин хандырып эргежөк чугула турган.

Партия ол төөгүлүг сорулгалы күөсеттерин алганы болган. Партия Ленинниң удуртуламы-биле чуртту үндөңнүн-биле чурттарының планын, социализмин тургузууның планын ажалдып кылган. Капитализмден социализмге шилчигелениң бүгү үенинде пролетар күрүнеиниң политиканын эртең өздүрүп ханы үндөңнүн Ленин берген. Социализм тилээр кылдыр тургускан чаа экономика политиканың (ЭЭП) Ленин ажалдып кылган. Чуртту индустриализмаары, көдө ажалч аңгымы кооперастары, културга революциязы—социалистг нитилдеди тургузарының ленинчи планының кол-кол зөвоалары мыдыг турган.

Бүдүрүшкөгү болгаш дүжүп беричкелерге улар, тропиктерге, чөң онпортунистерге, национал-чайгышчарга бол-

күрүне-монополистг капитализм-биле солукшыны-даа; бүдүрүгө чөрдүдүлганы нити башкарып таарыштарына болгаш продукттарын хуваарыга апаратты банкыларын, а ол ишкан капиталистерин өскөлдөрүнүн белегезини-даа; капиталистг монополистарын өздүгөң-биле холбаштыр эртең-үнеңиң үрүлгүч аарташыкын болгаш ажалчы аңгыма синдикаттарын даралаы, ону империализм күрүнеңиң хөгжүтүп бодурун, пролетариаттын экономикады болгаш политиктиг демиселдини эң улуг бергедөңнүн-даа; империализмдин дайынчы тынзыдырган айым-чалалар, аарашкымын, хоозураашкынар-даа—бо бүгү байдалдар болса капитализмди өзүң дүжөрүн болгаш нитиледди ажалч-аңгымын дөдө хевирине шипчиривит чайлаш чок бодурун.

Империализм революстг өзү-биле дүжүрүн өңүң делегейге хары утда бодунам. Империализм үенинде капиталистг чурттарың экономикады болгаш политиктиг хөгжүдөңнүн дөң-деки өзөс бооп турарында азым-бүрү чурттарга революцияны аңгы-аңгы үелерде өскөсүп үнүп турар. В. И. Ленин социалистг революцияны теориязын чаа төөгүзүп байдалдарга сайыраткан, социализмин тилдегелер эге бажында капиталистг кайы-бир чангыс чуртка бодурун бодурун дугайында өөредитиң ажалдып кылган.

Россия болса империализмин системаның эң-не кошкөк өзөс болгаш оң бүгү-ле чөрдүдөлеринин бедирлешкен пунктуз болуп турган. Оң-биле кады, Россияга социализмин тилзээрине эргежөк чугула байдалдар база-ла бар турган. Россияны ажалчы аңгымы делегейде эң-не бедик революстг, организацы чоругу-биле оналзып турган болгаш аңгы демиселдин талазы-биле улуг дүрүдүлганы турган. Мурунчыл революстг теория-биле чөкөтөгүтүнгөн болгаш аңгылар тулушкунунарына каңгалган марксизм-ленинчи партия өвү баштап турган.

Ажалчы аңгымы социализм дөзө демиселдин, нити үштүрүп тайбың дөзө шипчөөшкүнүн, тараачыларын чөрдө демиселдин, Россияны даралаан улустарын национал-хосталгалы демиселдин чангыс революстг аңгымы кылдыр болшевиктер партияны каттыштырган болгаш ол күштерин капитализмин дүжүрүн чөрдө уладдырган.

гаш өскө-даа өкөөтөн бөлүктөргө үлүр чидиг демиселге ол планын партия камгалап алган. Ленинниң баш улуг айткан чүдүдөрүн амыдыралга боттадырышкан бүгү совет улусту партия күдүрүп үндүргөн.

Мычарга айттыр мычар тургустунуп турган: чок-ла болса өвүң дүжөр, чок-ла болса байгы-ла күш-биле бурунгар чүткүрү болгаш капиталистг чурттары экономика талазы-биле чедер.

Совет чурт хамактың мурунда индустриализацияны сорулгалы шиптиривит ужурау турган. Совет Эвиледи төөгүлүг эң-не кыска хуусада, дашкараан дуаламы чокка, эңгө үеиң улуг үштүрүңү тургускан. Уш бич чыдар пландарын күөсетинин түнелдиге-ле (1929—1941 чылдар) Совет Эвиледи күчүтүп индустриализм күрүне болу берген, экономика талазы-биле капиталистг чурттардан бүрүң хамаарышкан болуру чорукту чедип алган. Совет күрүнең камгалаары арталым хөмчөк чок өскөн. ССРЭ-ниң индустриализациязы—чуртту жождунгайдындан үлүр тыртар дөзө, күштерин-даа, хөкөкөлдөрүн-даа харманайып, бергерлежөк хөкөкөлдөң-биле ажып эртин турган амылчым аңгымы, бүгү улустуң улуг маандыгы чоругу болган.

ССРЭ шыккан ийиң чуртка социализмин салым-чоду эң берге проблеманы шиптиривиттен—үрүмк бадыгары тараачы ажалч-аңгымы социализмге кооперастаашкынын орутууче шипчиривиттен улуг хамаарып турган. Партияны удуртуламы-биле, ажалчы аңгымы бүгү талазы-биле дуаламы болгаш дөңгөң-биле тараачылар социализмин орутууче кирген. Миллион-миллион үрүмк хуу ажалч-аңгылар аңгы-түргөң-биле колхозтарга каттышкан. Совет күрүне ажалч-аңгыларын (совхоздары) болгаш машина-трактор

Совет Эвилелиниң, Коммунисттик партиязының ПРОГРАММАЗЫ

(Уланчызы. Эгези 1-ги арында).

Гаш улустун чагай байдалын көдүрениге күчүлүг иди болуп турар. Мөдүкчүлөргө өсөс, а боттарына, боттарынын ниятталышына ажыдап турар деп чүбөни ажыгыч чоңнарнын медреси билеп турар чорун кыш-ажыгыч энтузиазмын, чаарлыкты чорукту, чогаалдыкы инициативаны, массалык социалисттик чарышты төрдүп турар. Социализм—ол дээрде ажылдык чон массаларнын дини чогаалдыкы чорун-дур. Чаа амьдыраалдык тургузушкунуна улус массаларнын идеялык-жизнилик өскөнү—социализмдин уезиик хоомлузу болур.

Социализмдин энис сорулгазы — нияттеле бүдүрүлгөни соксаал чокка хөгжүдериңиз болгаш сайыраңаңыдырарының аргазы-биле улустун өзүп турар материалдык болгаш культуруту хөгжөлдөдери улам өң долу хандырып болур.

Социалисттик ниятталдык бүтү амьдыралы калбак демократия үдөшүлөш тургустууну турар. Советтердин, профсоюздеринин болгаш өскө-даа массалык хөй-ниити органдарынын дамчытыр ажыгыч чоңар күрөүндүн хөгжөрүн эргезен өшкөрүлгөни, экономика болгаш культура тургузушкунуну сорулгазын шийтирлөөринге идеялык киргизип турар. Социалисттик демократиялык ниятталдык хосталгаларына—сөстүн, парадланын, митинглеринин болгаш хураалдарынын хостуун, сонугу болгаш сонугулар эргези база ол ышкыч социал эргезериңиз—ажылдар, дыштанар, өөренир, назылап кыраанда болгаш араанда азы ажылдар аргазын шыкырган таварылгада материалдык хандырылганы алыр эргези; өтүр расаларын болгаш националдарынын хамааттыларынын дең эргези; күрөс, ажыл-агый болгаш культура амьдыралынын өтүг адыраарына хөгжөдериңиз эр кылаар-биле дең эргези болурун кирип турар. Бурузга демократиядан ылаалыштыр социалисттик демократия болза улустун эргезериңиз чүтө чарап турар өсөс, харын өзү оларын боттадырырыңиз боттуг аргазын хандырып турар. Совет нияттеле кыялыңиз хостуун өзүлүг хандырып турар. Ол хосту чорукту дээди расадыкыңиз — мөдүкчүлөдөңиз кижиңиз хостааны болур. Күдүг социал чептуг чорук хамыктың журунда харын ында болуп турар.

Социализм эргезин чечетелишкениңиз таарымчалык байдалдарын тургуска. Совет эргезин чедиңкиңиз—социалисттик тургузуштун артык күштеринин чамаланчак килерөөшкөнү, социализм уезиде эргезиниң дешпалегениңиз кыялыңиз чок аргаларыңиз болгаш оң ролуңиз өскөңизин көргүзүп болур. Илазэн социализмдин чүтүг атомун өскөргөниң төвөн сорулгазыраа ажылдарынын уези өң-дө дугаарында амьдыралы, коомиктиң өскөргөсү өрүктү өң-дө дугаарында салганы дүрүг өзүлүг болур чүтү болур. Черниң болгаш дүңүг кыялыңиз сунуктериңиз, күчүлүг коомиктиң ракеталар болгаш планеталар аразына жүктүг коомиктиң көрөдөдөр, атомунг электростанциялар, коомиктиң көрөдөсө совет кижиңиз чөр өмөтүрөөңиз болгаш делегейде өшкөңиз тилегеңиз уадуушкуну оола тилеп турар коммунизмдин чогаалдык күштеринин демең, өтүг кижи төрөлгөңизин чоругарыңиз болу өргөн.

Социализмдин шыгарган чаалап алышкыны—национал актырынын шийтирлөөни болур. Чүс ажыг нациялар болгаш улустар саватынын турар Совет эвилели ышкыч ындап чүтүк оо аныгыч онза уаду-дузалык болуп турар. Социалисттик нияттеледе нациялардын политиктиң дең эргези чүтө хандырып өсөс, харын эрги нияттеледен уктаптын келген экономика болгаш культура талазы-биле оларын дең өсөс чорун уадуушкунуңиз. Бүт-бөдүңүг амы-дуңа дузалачымыңиз, өң-дө өсөс уаду улустун дузалачымыңиз даамышкан, өтүг совет национал республикалар чоңоюуларына үлөшүрүп, ажыгыч адымды болгаш ниятталган-чачыңиз национал кадрларын боттарыңиз тургуска, национал хөвиринг, социалисттик утка-шынарды культураны көктүкөшөр. Шаанда хөгжүдөгү чөвөн хөй-хөй нациялар хөгжүдөгү капиталисттик чадымы таварына социализмде кирген. Дөй националдык чачымы ай күрөүңиз—Совет Социалисттик Республикаларыңиз Эвилелиңиз дең эргезиңиз улустарыңиз эки-тура-биле каттышканы болгаш сырып каттыжканымын күрөүңиз, ажыл-агый болгаш культура тургузушкунуңиз оларын сырып калы ажылдажылганы, амы-дуңа намыралы, оларын экономикамын болгаш культураның чечетелишкени—деңизин национал политикамыңиз чүтүгэ түшөли болур.

Нияттеле хөгжүдөңизин чө орун туруп тургузырыңиз өгөдөңизинин, шөөнөңизин төмүтүг ролу совет улуска ошакшан. Ол чорук чө нияттеледи тургузырыңиз хөвирлерин болгаш аргаларын соксаал чокка дилең, оларын практикаңиз олдуга хынал, онзагй күженишкениңиз үндүрени совет улустан өңгөн. Дөртөн бичиң ажыг чылдарыңиз чөвөн

Социализм биле тайбынын күрөс болбас дээрин СССР-нің дуржулгазы көргүскөн. Социализмдин күчүгү тайбынын хөвирге бараан болуп турар. Совет Эвилели кижи төрөлгөңизини фашисттик куландыңдан камгалап алган. Тайбынын камгалап база тайбың кожа-хөлбөс догунаашкыңиз ленинчи принциптери амьдыралга чоруп турар Совет күрөүңиз—империалисттик агресияңиз орудун күчүлүг моондас болуп турар.

Социалисттик нияттеледи тургузырыңиз болгаш хөгжүдөңизинге коммунисттик партияңиз шийтирлөгү ролуңиз дугайында марксисч-ленинчи өөрдөңиз СССР-нің дуржулгазы буруу-биле бадтыкан. Адымдык пролетаржы дуржулгазын чачыгыч чөк чоруп турар, муракка, революстун теория-биле чөпөгөлгөн болгаш чачымы ай сырып каттышкан, массалар-биле сырып харылзалап чүтө ындыг партия бүтү улусту организастан бага социализмди тилегеңизге баштап, элериңиз шыдаар аргалыңиз.

Марксисч-ленинчиңиз принциптериңиз, пролетаржы интернационализмдиңиз принциптериңиз шыныңиз болур, оларын амьдыралга шыгыңиз болгаш хамык чокка боттадырыңиз, оларын бүт-дө калдыг-даа дайынбардан болгаш оппортунистерден камгалаарыңиз—социализм тилегеңизин эргөжөк чүтүгэ негедөңиз болур дээрин СССР-нің дуржулгазы көргүскөн.

Делегейде өң-дө улуг революцияңиз база хөгжүдөңиз болгаш чечетелишкениңиз көстүп көрбөңиз бедиңизге четкен нияттеледи социалисттик чарыгы тургузырыңиз практикамы ленинчиңиз төөгү талазы-биле шыныңиз бадтыкан, социал-реформизмдиңиз идеологияңиз чытча шавышкыңиз согушкуну таварыштырған.

Совет улустун мадыралы күш-ажылыңиз, Совет Эвилелиңиз Коммунисттик партияңиз теория болгаш практика талазы-биле ажыл-чорудулганыңиз түңгөлдө кижи төрөлгөңиз хөкөк кырында боттанган болгаш социализм тургузушкунуңиз дугайында эртемниң дуржулгазына хынаттыңан социалисттик нияттеледи алган. Социализмде дөңгөм орун амыттыңан. Ол оруктап ам дыкка хөй улустар чоруп орадалар, келиңизде баргаш бүтү улустар ол оруктап баарлар.

Социалисттик системаның чурттары чүс-чүс миллион кижи-лерин амьдыралың чарыгыңиз байлак, коллективтик дуржулгазын мөңөпөңиз алган, нияттеледи политикти болгаш экономикады организастанарыңиз хөвирлеринге чаа болгаш онзагй хөй чүдөдөр кириштиңиз. Ол дуржулга — делегейнин революстуг шимчөөшкениңиз эң уезиңиз ажылдады.

Социалисттик революцияңиз болгаш социалисттик тургузушкунуңиз чорудулгалары социализмдин орудун кирип турар бүтү чурттарга таарык кол-кол хөйүлүг өзүлүг алган хөй чүдөдөргө үдөшлөткөңиз турарын практика бадтыкан болгаш бүт-дө марксисч-ленинчи партиялар оңу хүлөп өргөн.

Социализмдин делегей системасы—чурттарыңиз экономикады болгаш политикти харылзалаарыңиз чаа хөвирин. Социалисттик чурттар чачымы ай хөвирлер үдөшүлөңиз — бүдүрүдөгү чөкөк-хөкөкөдөңиз хөй-ниити өңчүлүг; чачымы ай хөвирлер күрөсү тургузулугу—ажыгыч адым баштаан улусту эрге-чачыргалы, марксисч-ленинчи—чачымы ай идеялыгтуг, революстун чалап алышкыңиз болгаш национал хамарышкыч чорукту империалисттик лагериниң халдаашкыңиз камгалаарына нияти эрге-ажыктарыңиз; улуг энис сорулгазы чачымы—коммунизм болуп турар. Социал-экономика болгаш политика талазы-биле ниятталышкөк бө чорук социалисттик лагерге быжыг болгаш күрөүлөр аразынын найырдыг харылзалаарына боттуг үдөшүлөңиз суурну тургузуп турар. Бүртүн де эргези, хамарышкыч чорукту болгаш бөт-өргөлдөк чорукту хүндөп көрөп, бөт-боттарыңиз амы-дуңа дузалачымы—социалисттик кады ажылдажылганы чурттарыңиз аразында харылзалаарыңиз боттуг мөдү-шынары болур. Социалисттик лагерге азы социалисттик чурттарыңиз делегейге кады ажылдажылганы оларын калып бирөөңиз калдыг-бир өзгө эрге азы чингедө чөк болгаш ыңыңиз тургу шыдаас-даа.

Капитализмден хосталган чурттарыңиз сырып эвилелиңиз, социализм болгаш коммунизм тургузушкунуңиз оларын күженишкениңиз каттыштарыңиз эргөжөк чүтүгэ азын делегейин социалисттик системаның дуржулгазы бадтыкан. Социалисттик чурттарыңиз социализм тургузары делегей кады ажылдажылганыңиз аныгылтыңиз, социализм тускайлаңчак тургузар дөүг уланышыңиз теория талазы-биле шың өсөс, чүтө дээрде социалисттик нияттеледи хөгжүдөңиз боттуг хоойлдарыңиз ол удураанышкыч болуп турар. Ол экономика талазы-биле хоралык, чүтө дээрде нияттеледи күш-ажылыңиз төгөдөңизинге, бүдүрүлгөңиз өстүрөңиз теңдилериңиз күдүлдөңиз болгаш чуртту капиталисттик делегейдеңиз хамарышкыч болуруңиз чөлдөр. Ол реалдык болгаш политика талазы-биле аймыкты, чүтө дээрде улустары каттыштырбай, харын империалисттик күштерин каттышкан фронтунуңиз муруңга чарыктырып, буржуа-националици теңдилеге чөм бөөр, ыңыңаш социалисттик чалап алышкыңизарыңиз эңинде баргаш чөлдөңиз кижи болур.

Чаа нияттеледи тургузырыңиз боттарыңиз күженишкениңиз каттыштырбышкан, социалисттик күрөүлөр колониализмдиңиз дараалды ап октапкан чурттар-биле политикти, экономикти болгаш культуруту кады ажылдажылганы идеялык дөткөп болгаш калбарып турар. Олар капиталисттик чурттар-биле бөт-боттарыңиз ажыкты калбак сандыг харылзааны болгаш культуруту харылзалаарыңиз боттадырыңиз турар болгаш боттадырыңиз бөлөнөңиз-даа.

Делегейин социалисттик системаның болгаш делегейин капиталисттик системаның хөгжүдөңизини шууг удураанышкыч дүрүңиз өзүлүг баугаар чоруп турар. Бир өсөс делегейин капиталисттик системаны өзү тургузуп турган күрөүлөринин аразына кадыг-дошкун демиселе, кошкак чурттарыңиз күштүг чурттар чачырып алырыңиз болгаш дарааларыңиз аргазы-биле, база чүс-чүс миллион кижи-лерин күдүлдөп алырыңиз болгаш бүдүн дилетиңиз империалисттик метрополияларын коштанчылары кыдыр куудуруп алырыңиз аргазы-биле тургузуп келген болза, делегейин социалисттик системаның хөгжүдөңиз болгаш тургузуп келгени хамарышкыч чорукка, долу эки-тура күзөңизин үдөшлөткөңиз болгаш ол системаны күрөүлөңизин бүтү ажыгыч чоңарымыңиз амьдыралыңиз үдөшүн эрге-ажыктарыңиз дүштүр чоруп турар.

Делегейин капиталисттик системаның экономикады болгаш политикти дөска өсөс хөгжүдөңиз күрөүлөр аразында үскүлөңизиники болдуруп дүрүм күштүг болуп турда, делегейин социалисттик системаның ында баштап турар бүтү чурттарыңиз экономикамыңиз план өзүлүг чачыгыч чөк хөгжүдөңизин дүрүм күштүг болуп турар. Капитализмдин делегейинде калдыг-бир чуртга бүдүрүлгөңиз өзүдөңиз чурттарыңиз аразында чөрдөдөңиз улам хандылап, бөт-боттарыңиз азынашкыч демиседи күштөдөңиз турар, а социалисттик чуртту бүрүзүңиз хөгжүдөңиз делегейин социалисттик системаның бүдүн-биле нияти хөгжүдөңиз чөкөк быжыгыңизиникиңиз апар чыдар. Делегей капитализмдин экономикамыңиз оюм теңдилер-биле хөгжүп, кризистеге болгаш сыгышкыңизерге таварык турда, делегей социализмдин экономикамыңиз өзүдөңиз дүргөн болгаш туруштуг

Совет улустун эртен өрүңүңиз кол-кол дуржулгалары чүтү көргүзүп турарыңиз!

Улустар социализмни чүтө социалисттик революцияңиз болгаш пролетаржы диктатураңиз боттадырыңизини түңгөлдө тургузуп ал болур дээрин СССР-нің дуржулгазы көргүскөн. Капитализмде өжөтөн хурдөдөңизинге тургаш социализм тургуска Совет Эвилелиңиз социализм тургузушкуну төмөңүңиз тодарай байдалыңизга холбашкан чачымы онзагй чүдөдөр тураажок, социалисттик революцияңиз болгаш социалисттик тургузушкунуңиз бүтүгөдө бир дөмө ужу-дузалык кол-кол принциптериңиз ол дуржулга буруу-биле бадтыкан.

Кижини кижи мөдүчүрүп, бүдүрүлгөңиз анархизмге байдалыңиз, экономикады кризистериңиз, массаларын ажыл чокталышыңиз болгаш адыралын узуктап чөк кылып, экономикады дүргөн теңдилер-биле урлугу план өзүлүг хөгжүдөңиз болгаш улустун амьдыралыңиз денелиңиз чачыгыч чөк бедидериңиз чүтө социализм хандырып шыдаар дээрин СССР-нің дуржулгазы көргүскөн.

Чаа нияттеледи чачыгыч болур бөдүнүңиз төмөңүг хөвир ажыгыч ады чүтө пролетаржы өсөс ажыгыч чөк массалар-биле, бирги өзөгөдө тургачынар-биле быжыг эвилелиңиз тургуска, күдөңизин шыдаар дээрин СССР-нің дуржулгазы көргүскөн.

Калдыг-даа-национал дараалды уузуктарыңиз, хостуг болгаш дең эргезиңиз нацияларыңиз болгаш улустарыңиз чачымы-ай күрөүңиз эки-тура-биле каттыжарыңиз бүт-дө болдунар аргаларыңиз болгаш чөптүг байдаларыңиз чүтө социализм революцияңиз тилегеңиз тургузар дээрин СССР-нің дуржулгазы көргүскөн.

Нияттеледи социалисттик эгелерге чарыгыңиз кол чөкөк социалисттик күрөүңиз болур дээрин СССР-нің дуржулгазы көргүскөн. Массаларын организастанарыңиз база сымат каттыштырыңиз, экономика болгаш культура тургузушкунуңиз план өзүлүг удурутуп боттадырыңиз, улустун революстуну чалап алышкыңизарыңиз камгалаарыңиз күрөүңиз боттадырып турар.

Социализм биле тайбынын күрөс болбас дээрин СССР-нің дуржулгазы көргүскөн. Социализмдин күчүгү тайбынын хөвирге бараан болуп турар. Совет Эвилели кижи төрөлгөңизини фашисттик куландыңдан камгалап алган. Тайбынын камгалап база тайбың кожа-хөлбөс догунаашкыңиз ленинчи принциптери амьдыралга чоруп турар Совет күрөүңиз—империалисттик агресияңиз орудун күчүлүг моондас болуп турар.

Социалисттик нияттеледи тургузырыңиз болгаш хөгжүдөңизинге коммунисттик партияңиз шийтирлөгү ролуңиз дугайында марксисч-ленинчи өөрдөңиз СССР-нің дуржулгазы буруу-биле бадтыкан. Адымдык пролетаржы дуржулгазын чачыгыч чөк чоруп турар, муракка, революстун теория-биле чөпөгөлгөн болгаш чачымы ай сырып каттышкан, массалар-биле сырып харылзалап чүтө ындыг партия бүтү улусту организастан бага социализмди тилегеңизге баштап, элериңиз шыдаар аргалыңиз.

Марксисч-ленинчиңиз принциптериңиз, пролетаржы интернационализмдиңиз принциптериңиз шыныңиз болур, оларын амьдыралга шыгыңиз болгаш хамык чокка боттадырыңиз, оларын бүт-дө калдыг-даа дайынбардан болгаш оппортунистерден камгалаарыңиз—социализм тилегеңизин эргөжөк чүтүгэ негедөңиз болур дээрин СССР-нің дуржулгазы көргүскөн.

Делегейде өң-дө улуг революцияңиз база хөгжүдөңиз болгаш чечетелишкениңиз көстүп көрбөңиз бедиңизге четкен нияттеледи социалисттик чарыгы тургузырыңиз практикамы ленинчиңиз төөгү талазы-биле шыныңиз бадтыкан, социал-реформизмдиңиз идеологияңиз чытча шавышкыңиз согушкуну таварыштырған.

Совет улустун мадыралы күш-ажылыңиз, Совет Эвилелиңиз Коммунисттик партияңиз теория болгаш практика талазы-биле ажыл-чорудулганыңиз түңгөлдө кижи төрөлгөңиз хөкөк кырында боттанган болгаш социализм тургузушкунуңиз дугайында эртемниң дуржулгазына хынаттыңан социалисттик нияттеледи алган. Социализмде дөңгөм орун амыттыңан. Ол оруктап ам дыкка хөй улустар чоруп орадалар, келиңизде баргаш бүтү улустар ол оруктап баарлар.

Социалисттик системаның чурттары чүс-чүс миллион кижи-лерин амьдыралың чарыгыңиз байлак, коллективтик дуржулгазын мөңөпөңиз алган, нияттеледи политикти болгаш экономикады организастанарыңиз хөвирлеринге чаа болгаш онзагй хөй чүдөдөр кириштиңиз. Ол дуржулга — делегейнин революстуг шимчөөшкениңиз эң уезиңиз ажылдады.

Социалисттик революцияңиз болгаш социалисттик тургузушкунуңиз чорудулгалары социализмдин орудун кирип турар бүтү чурттарга таарык кол-кол хөйүлүг өзүлүг алган хөй чүдөдөргө үдөшлөткөңиз турарын практика бадтыкан болгаш бүт-дө марксисч-ленинчи партиялар оңу хүлөп өргөн.

Социализмдин делегей системасы—чурттарыңиз экономикады болгаш политикти харылзалаарыңиз чаа хөвирин. Социалисттик чурттар чачымы ай хөвирлер үдөшүлөңиз — бүдүрүдөгү чөкөк-хөкөкөдөңиз хөй-ниити өңчүлүг; чачымы ай хөвирлер күрөсү тургузулугу—ажыгыч адым баштаан улусту эрге-чачыргалы, марксисч-ленинчи—чачымы ай идеялыгтуг, революстун чалап алышкыңиз болгаш национал хамарышкыч чорукту империалисттик лагериниң халдаашкыңиз камгалаарына нияти эрге-ажыктарыңиз; улуг энис сорулгазы чачымы—коммунизм болуп турар. Социал-экономика болгаш политика талазы-биле ниятталышкөк бө чорук социалисттик лагерге быжыг болгаш күрөүлөр аразынын найырдыг харылзалаарына боттуг үдөшүлөңиз суурну тургузуп турар. Бүртүн де эргези, хамарышкыч чорукту болгаш бөт-өргөлдөк чорукту хүндөп көрөп, бөт-боттарыңиз амы-дуңа дузалачымы—социалисттик кады ажылдажылганы чурттарыңиз аразында харылзалаарыңиз боттуг мөдү-шынары болур. Социалисттик лагерге азы социалисттик чурттарыңиз делегейге кады ажылдажылганы оларын калып бирөөңиз калдыг-бир өзгө эрге азы чингедө чөк болгаш ыңыңиз тургу шыдаас-даа.

Капитализмден хосталган чурттарыңиз сырып эвилелиңиз, социализм болгаш коммунизм тургузушкунуңиз оларын күженишкениңиз каттыштарыңиз эргөжөк чүтүгэ азын делегейин социалисттик системаның дуржулгазы бадтыкан. Социалисттик чурттарыңиз социализм тургузары делегей кады ажылдажылганыңиз аныгылтыңиз, социализм тускайлаңчак тургузар дөүг уланышыңиз теория талазы-биле шың өсөс, чүтө дээрде социалисттик нияттеледи хөгжүдөңиз боттуг хоойлдарыңиз ол удураанышкыч болуп турар. Ол экономика талазы-биле хоралык, чүтө дээрде нияттеледи күш-ажылыңиз төгөдөңизинге, бүдүрүлгөңиз өстүрөңиз теңдилериңиз күдүлдөңиз болгаш чуртту капиталисттик делегейдеңиз хамарышкыч болуруңиз чөлдөр. Ол реалдык болгаш политика талазы-биле аймыкты, чүтө дээрде улустары каттыштырбай, харын империалисттик күштерин каттышкан фронтунуңиз муруңга чарыктырып, буржуа-националици теңдилеге чөм бөөр, ыңыңаш социалисттик чалап алышкыңизарыңиз эңинде баргаш чөлдөңиз кижи болур.

Чаа нияттеледи тургузырыңиз боттарыңиз күженишкениңиз каттыштырбышкан, социалисттик күрөүлөр колониализмдиңиз дараалды ап октапкан чурттар-биле политикти, экономикти болгаш культуруту кады ажылдажылганы идеялык дөткөп болгаш калбарып турар. Олар капиталисттик чурттар-биле бөт-боттарыңиз ажыкты калбак сандыг харылзааны болгаш культуруту харылзалаарыңиз боттадырыңиз турар болгаш боттадырыңиз бөлөнөңиз-даа.

Делегейин социалисттик системаның болгаш делегейин капиталисттик системаның хөгжүдөңизини шууг удураанышкыч дүрүңиз өзүлүг баугаар чоруп турар. Бир өсөс делегейин капиталисттик системаны өзү тургузуп турган күрөүлөринин аразына кадыг-дошкун демиселе, кошкак чурттарыңиз күштүг чурттар чачырып алырыңиз болгаш дарааларыңиз аргазы-биле, база чүс-чүс миллион кижи-лерин күдүлдөп алырыңиз болгаш бүдүн дилетиңиз империалисттик метрополияларын коштанчылары кыдыр куудуруп алырыңиз аргазы-биле тургузуп келген болза, делегейин социалисттик системаның хөгжүдөңиз болгаш тургузуп келгени хамарышкыч чорукка, долу эки-тура күзөңизин үдөшлөткөңиз болгаш ол системаны күрөүлөңизин бүтү ажыгыч чоңарымыңиз амьдыралыңиз үдөшүн эрге-ажыктарыңиз дүштүр чоруп турар.

Делегейин капиталисттик системаның экономикады болгаш политикти дөска өсөс хөгжүдөңиз күрөүлөр аразында үскүлөңизиники болдуруп дүрүм күштүг болуп турда, делегейин социалисттик системаның ында баштап турар бүтү чурттарыңиз экономикамыңиз план өзүлүг чачыгыч чөк хөгжүдөңизин дүрүм күштүг болуп турар. Капитализмдин делегейинде калдыг-бир чуртга бүдүрүлгөңиз өзүдөңиз чурттарыңиз аразында чөрдөдөңиз улам хандылап, бөт-боттарыңиз азынашкыч демиседи күштөдөңиз турар, а социалисттик чуртту бүрүзүңиз хөгжүдөңиз делегейин социалисттик системаның бүдүн-биле нияти хөгжүдөңиз чөкөк быжыгыңизиникиңиз апар чыдар. Делегей капитализмдин экономикамыңиз оюм теңдилер-биле хөгжүп, кризистеге болгаш сыгышкыңизерге таварык турда, делегей социализмдин экономикамыңиз өзүдөңиз дүргөн болгаш туруштуг

Делегейин капиталисттик системаның экономикады болгаш политикти дөска өсөс хөгжүдөңиз күрөүлөр аразында үскүлөңизиники болдуруп дүрүм күштүг болуп турда, делегейин социалисттик системаның ында баштап турар бүтү чурттарыңиз экономикамыңиз план өзүлүг чачыгыч чөк хөгжүдөңизин дүрүм күштүг болуп турар. Капитализмдин делегейинде калдыг-бир чуртга бүдүрүлгөңиз өзүдөңиз чурттарыңиз аразында чөрдөдөңиз улам хандылап, бөт-боттарыңиз азынашкыч демиседи күштөдөңиз турар, а социалисттик чуртту бүрүзүңиз хөгжүдөңиз делегейин социалисттик системаның бүдүн-биле нияти хөгжүдөңиз чөкөк быжыгыңизиникиңиз апар чыдар. Делегей капитализмдин экономикамыңиз оюм теңдилер-биле хөгжүп, кризистеге болгаш сыгышкыңизерге таварык турда, делегей социализмдин экономикамыңиз өзүдөңиз дүргөн болгаш туруштуг

Делегейин капиталисттик системаның экономикады болгаш политикти дөска өсөс хөгжүдөңиз күрөүлөр аразында үскүлөңизиники болдуруп дүрүм күштүг болуп турда, делегейин социалисттик системаның ында баштап турар бүтү чурттарыңиз экономикамыңиз план өзүлүг чачыгыч чөк хөгжүдөңизин дүрүм күштүг болуп турар. Капитализмдин делегейинде калдыг-бир чуртга бүдүрүлгөңиз өзүдөңиз чурттарыңиз аразында чөрдөдөңиз улам хандылап, бөт-боттарыңиз азынашкыч демиседи күштөдөңиз турар, а социалисттик чуртту бүрүзүңиз хөгжүдөңиз делегейин социалисттик системаның бүдүн-биле нияти хөгжүдөңиз чөкөк быжыгыңизиникиңиз апар чыдар. Делегей капитализмдин экономикамыңиз оюм теңдилер-биле хөгжүп, кризистеге болгаш сыгышкыңизерге таварык турда, делегей социализмдин экономикамыңиз өзүдөңиз дүргөн болгаш туруштуг

Делегейин капиталисттик системаның экономикады болгаш политикти дөска өсөс хөгжүдөңиз күрөүлөр аразында үскүлөңизиники болдуруп дүрүм күштүг болуп турда, делегейин социалисттик системаның ында баштап турар бүтү чурттарыңиз экономикамыңиз план өзүлүг чачыгыч чөк хөгжүдөңизин дүрүм күштүг болуп турар. Капитализмдин делегейинде калдыг-бир чуртга бүдүрүлгөңиз өзүдөңиз чурттарыңиз аразында чөрдөдөңиз улам хандылап, бөт-боттарыңиз азынашкыч демиседи күштөдөңиз турар, а социалисттик чуртту бүрүзүңиз хөгжүдөңиз делегейин социалисттик системаның бүдүн-биле нияти хөгжүдөңиз чөкөк быжыгыңизиникиңиз апар чыдар. Делегей капитализмдин экономикамыңиз оюм теңдилер-биле хөгжүп, кризистеге болгаш сыгышкыңизерге таварык турда, делегей социализмдин экономикамыңиз өзүдөңиз дүргөн болгаш туруштуг

Делегейин социалисттик системаның болгаш делегейин капиталисттик системаның хөгжүдөңизини шууг удураанышкыч дүрүңиз өзүлүг баугаар чоруп турар. Бир өсөс делегейин капиталисттик системаны өзү тургузуп турган күрөүлөринин аразына кадыг-дошкун демиселе, кошкак чурттарыңиз күштүг чурттар чачырып алырыңиз болгаш дарааларыңиз аргазы-биле, база чүс-чүс миллион кижи-лерин күдүлдөп алырыңиз болгаш бүдүн дилетиңиз империалисттик метрополияларын коштанчылары кыдыр куудуруп алырыңиз аргазы-биле тургузуп келген болза, делегейин социалисттик системаның хөгжүдөңиз болгаш тургузуп келгени хамарышкыч чорукка, долу эки-тура күзөңизин үдөшлөткөңиз болгаш ол системаны күрөүлөңизин бүтү ажыгыч чоңарымыңиз амьдыралыңиз үдөшүн эрге-ажыктарыңиз дүштүр чоруп турар.

Делегейин капиталисттик системаның экономикады болгаш политикти дөска өсөс хөгжүдөңиз күрөүлөр аразында үскүлөңизиники болдуруп дүрүм күштүг болуп турда, делегейин социалисттик системаның ында баштап турар бүтү чурттарыңиз экономикамыңиз план өзүлүг чачыгыч чөк хөгжүдөңизин дүрүм күштүг болуп турар. Капитализмдин делегейинде калдыг-бир чуртга бүдүрүлгөңиз өзүдөңиз чурт

Алган хүлээлгени күүседир, аазаан сөстү ээлээр

Чеди чылдың үшкү чылы—1961 чылдың сорулгалары чедишикинниг ботландыра дэзи СЭКП-ниң ХХII съездинге алдар болдурган социалистик чарышка алган хүлээлгелерин каяаар күүседип турарының дугайында, бистин корреспондентилеривис-биле Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозунун Арыс-Бажы сүт-баран фермазының ажилдакчыларының бөөсөдөн бо арында парладывыс.

Фермаңың ниити сүт чылдазының планы бо чылым 164,1 тонна, чартык чылда алган—52,7 тонна, күрүнеге сатканы—43,7 тонна.

Чыл төнчүзүңе чедир 111,4 тонна сүтү саары, күрүнеге 47 тонна сүтү садыр арткаң.

Бугу күжүн социалистик хүлээлгелерни күүсединче укладыраң ол фермаңың коллективи күженишикинниг ажилдап турар.

Куулар Айдын-оол Механизааштын чугула айтырыг

Бистин фермамыста ам дээринде чүгле электри саалда аппараттар ажилдап турар болгаш асылыг орук кылдынаар. Фермамы механастаар дөш сачын алган чамдык дерителер урелип, чытылзын. Бөдүүн чөмөр чымчадыр хайындар куньянык бугу херекселерни урелген, чыткен. Ону тургузар дөш туткан бажы каш чыл иштинде анаа турган, эртен чылдан бээр оу өскө сорулга ажиллай берген. Саар инектерге, бызааларга бөдүүн чөмөрүн, арбай, суланы ол-ла хөвөр берип турар бис.

Электри саалда аппараттарын техниктиг ажаалдазын болгаш ажилдаарын харылап турар мен. Саалда аппараттарны «1-6» маркалыг мотор хөдөлгүр турар. Мотор тода болгаш соксаал чока ажилдаага сүт көвөй болуп чүве. Ажилдап берген үе иштинде саачыларның мезин-даа динчавдым, сүт саалдазының талазы биле фермамын муркунда салдынаар сорулганың күүседир менден улуу-биле хамааржырын эки билер мен. Ичнугаан моторун доктаамал ажилдаарын хандыра дөш кылып-ла турар кижи мен. Бистин моторуус чүгле саалда аппараттарын хөдөлгүр турар өвөс, кыжын-даа, чайын-даа фермамын каадаларын, чуртаалга ажилдарын чырык-биле хандырып турар.

Социалистик чарышка алган хүлээлгени чылдың бирги чамдык дөш күүседиривисни деткилевес аржажак, а хүлээлгени күүседир дөш чылдың ийги чартымында күженишикинниг ажилдаарымыс негеттинип турар апарган.

Валентина Донгак Мээн хүлээлгем 24 тонна сүт

Бистин коллектививис чеди чылдың үшкү чылында 164,1 тонна сүт бөдүрерин хүлээлгем. Бодума быгылган 15 инектен ниитизи-биле 24 тонна сүт саар соруга салган мен. Чартык чылдың түнелин ийгеривиске хүлээлгемиске 1343 кг сүт чыткан, а эртен чылдың бирги чартымында 4,7 тонна сүт өвөш болган. Чартык чылда ниитизи-биле 7352 кг азы бир инекке онааштыр 440 кг сүт сагдым. Ичнугаш чартык чылда хүлээлгем күөсеттинмес.

Сүт саалдазының бо чылын куду болуп турарының кол чылдагааны эртен чылын эдерякеге чогуур өйүндө чорутпааны-биле инектерини хөй нурууза май, ивө, шөл айларда төрөөн. Сөөгү үедү сүт саалдазы көвүдөп келген, шүдүгү ажилдап турган, социалистик хүлээлгелерин күүседир арта бисте бар.

Бистин фермамыстың саачылары шүтүзү аныктар, үр-ле ажилдаарны чүгле 2—3 чыл чедип турар. Боттарымыстың аравыска арга-сөөвүрү ачтын, боттарымыска дуалажың, партияның ХХII съездинде күш-ажыкчы белектерин ужуражыр дөш ажилдап турар бис. 15 инек саар турар мен, социалистик чарышка алган хүлээлгенин ылазыла күүседир дөш бугу-ле арганы херексел турар мен.

Татьяна Монгуш Саар инектен-не 1600 кг сүт

Саачы болур күзелини комсомолчуларым ниити хуралыга илеретиримге оуу деткээн. колхоз баштаар чери мен бо фермаже чоруткан. Комсомолга кирип тура, аазаан өзүңүзү күүседир дөш кышпакан мен, баштайгы үедө бергелер тургулаан. Эш-өрүмүңүз дуаламчымы-биле оуу тиленеп ан шыдаан мен. Бистин мурнакчы саачымыс Александра Күжүгет мени электри саалдага өредип каан.

Партияның ХХII съездин бо чылдың октябрда чымчалдыр дугайында СЭКП ТБ-ның январь Пленумунуң доктаалын бистин коллективим танышкан, сүт саалдазының талазы биле бекдик хүлээлгени алган, саар инек бөрүзүндөн 1600 кг сүт саар хүлээлге алган мен, чартык чылда түнелим ивө-шөл өскө өвөс болду. Он беш саар инектен ниитизи-биле 6319,3 кг азы бир инекке онааштыр 421 кг сүт сагдым, ол дөшүге мөз алган хүлээлгемниң үшүтү бири-дир. Сүт саалдазының чылдың бирги чартымында өвөш болганын чылдагааны мын-

берип турган болза, ам 12—14 кг чедип турар апарган. Үшкү квартал сүтүнү база бир кол үези, а дөштү кварталда төрүүр инектерин база бар, хүлээлге күүсеттинеримге илгер көрүп кижи мен.

Эш Бичил-тууг-биле социалистик чарышка кыйгырышканымыстан бээр чартык чыл эртен, үшкү кварталдың баштайгы айы чоруп тур, бистин чарыкчымыстың түнелин колхоз баштаар чери-даа, партия, комсомол организациялары-даа сонугурап көрбөөн, кайымыстың дөре, кайымыстың багай ажилдап турарымысты билишпей турар бис. Комсомол ажилын, оң биске удуртулашын Шүра Монгуш чугаалды, бир өвөс комсомол организациямы бистин бодальмысты деткээн болза, бистин чарыкчымыстың күүседир ай, квартал саңында-ла биддинип турар ийик.

Иргит Бак-кыс Түңнел дүүредипкен

Чартык чылдың сүт саалдазының түнелин хуралымыска чугаалашкан бис, ниити хүлээлге-даа, тус-тус саачыларым хүлээлгелери-даа күүсеттинмөөн болган. Социалистик хүлээлгелериниң чартык чылда боттанмаанын эш-өр чугаалап каарты, корреспондентилерге база бир байдалды таныштыра деп бөдөп алдым.

Чаш бызаалар чагыштырып турар инектерин саалдага кирер дугайында колхоз баштаар чериниң шитпир келген, июль 13-тен эгелен оуу күүседип киршкен бис. Чаа төртүтүгөн бызаалар эмиринип турган инектерин саалдага киргени социалистик хүлээлгелериниң күүседиринге дөш болур бе, кандыгы, бөдөл көрүр-даан. Фермамын инектерин ууруу-суурутап, чыл дургузунда төрүр болган, чаа эгелөөн арганы соксаптай бызаалар чагыштыра инектерин хөвөр артырган болза, эки чүве. Чижээлөөрге, Лиана Менди-Байрөвонаның саар турар мен 15 болгай, оларын дөртүтү мен сонгаар төрүүр, бызаалар чагыштыра инектер саалдага кирген чүве төлөө, оларын бызаалары өмөр, чок болза сагган сүт ижер алаар.

Чартык чылда чөтөс ажилдаарымысты минниг көргөш, бар-ла аргаларын ажилдап, саар инектерини одарлашканын шың организаастап турган, социалистик хүлээлгелериниң ылазыла күүседирин шитпиривис бис.

Александра Күжүгет Сөзүңгө ээ болур

Эртен чылды саар инекке онааштыр 1455 кг сүт сагган, анаа үлө-өлөкшөң, чеди чылдың үшкү чылында бир инектен-не 1800 кг сүт саарын хүлээлгем кижи мен. Чартык чылдың түнелинде 15 инектен ниитизи-биле 9,6 тонна азы инек бөрүзүндөн 635 кг сүт сагдым. Чүглө бөдүрүшү ажилымыс өвөс, фермамы бугу ажилын харылаар, район

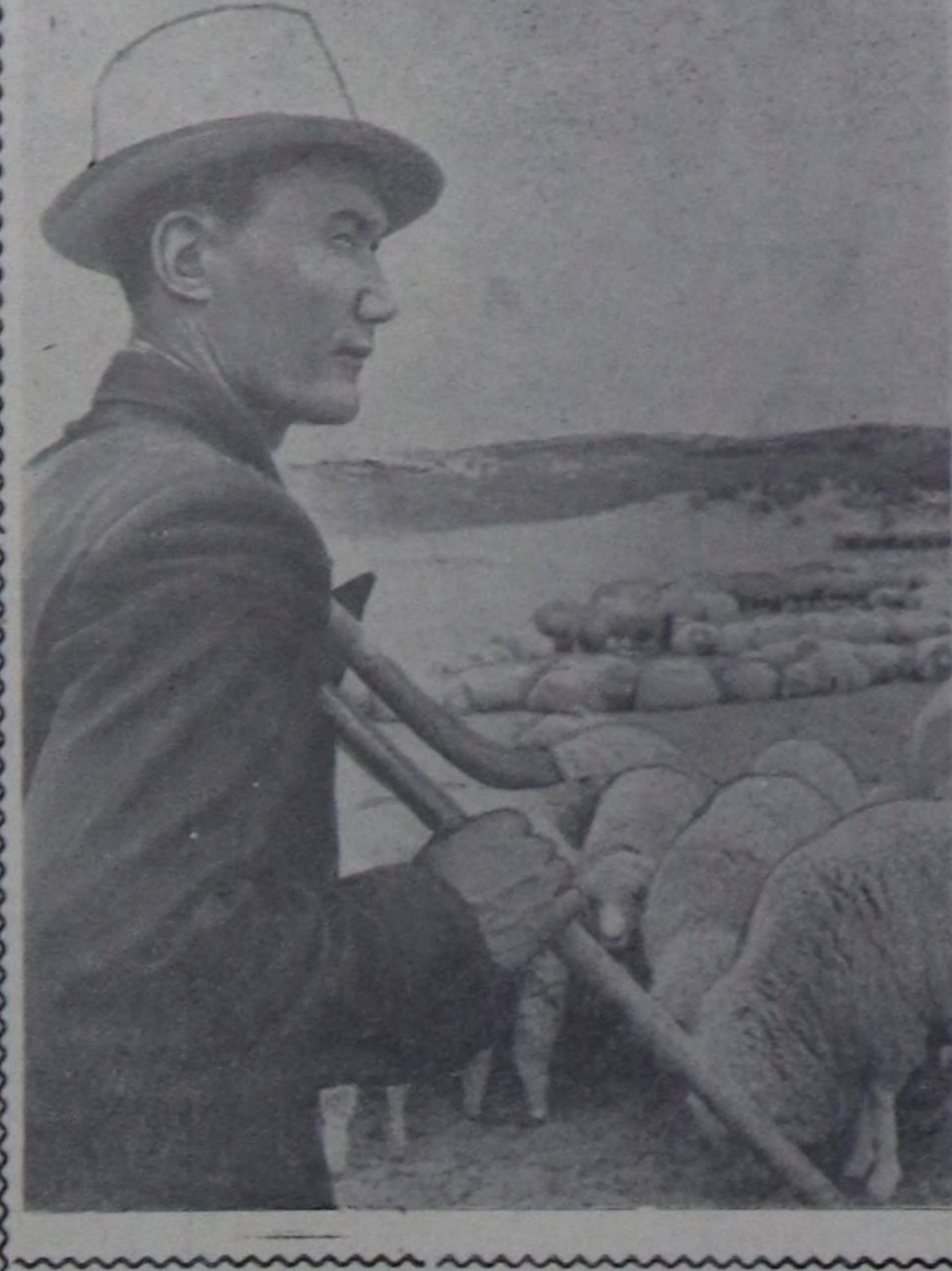
Совет кижилер бо хүнерде политикагы болгаш күш-ажыкчы бекдик көдүрүшкүн-биле коммунизм тургузушкунуң бугу улаштырарында ажилдап турар. Коммунистериниң улут партиямын ХХII съездинде элдер болдурган бугу улустуң социалистик чарыкчы улустар, көдө ажил-агайды, тудугда болгаш култура фронтунда хөй-хөй мурнакчыларын илеретип үндүргөн. Коммунизм дөш демесидеги күчүлү чалгында маадырлар чаш мөзү-шынарлар тыпты, бөрүнаар шымчөөшкө шаштык бооп турар эрип, холдулган чүтү-биле чаа, дөшпелгелер чүтүдү аразында демисел чорудулашканын төртүтүгөн чаа, дөшпелгелер чүтүдери, чаа мөзү-шынарлар, бекдик моральдыг, бөдүдү хуу-салымын ниитиниң бериле хан-тамырында холбаштырган, өскөлгө үлө-өр чөкөк болуп турар кижилерини чечен чогаалдык болгаш уран чүтүлө кала-биле көргүрүмчө чогаалдык ажилдакчыларын партия кыйгырып турар.

«Чечен чогаалдык болгаш уран чүтүлдү ажилдакчылары коммунистик партияның бугу херектеринге мөздө оң шыңчы дуалашканы болуп келген болгаш болуп турар. Оларның чогаалдык ажил чорудулашканын ужу-дузасы амгы үедө, амгы чоннары коммунистик өзү-га нийизидери, чаа кишини хөвөр-леп кишизидери партияның эң чугула сорулгаларының биринчи болуп берген үедө онга өзүп турар. Партияның идеология амынын хөй чекселериниң аразында чечен чогаалдык болгаш уран чүтүлдү ужу-дузасын маңаа чугулап айткылап тур мен, чечен чогаал болгаш уран чүтүл кишилерниң угаан бодолгына база медреселерин уран-чечен, үлө-өр дөшүгү салдарың улуг куму болуп турар—деп эш Н. С. Хрущев чугаалаан. «Чечен чогаалдык болгаш уран чүтүлдү чаа-чаа чедишиктеринче» деп, Н. С. Хрущевтүң чүтүл чогаалдык ажилдакчыларга ажил-чорудулашкы программасы болуп берген.

Чечен чогаалды амидирал-биле, амгы үе-биле холбаштыра дугайында партияның кыйгырының өзүгаар болгаш чогаалчылар амидиралче холбаш кирип турар апарган. Амгы үең кижилериниң дугайында, материалдыг элбешкиди бүдүрүп

ТЕРГИННЕРГЕ ДЕНЕЖИҢЕР!

Дагестанның сурагылыг хойжунун үлегери

ДАГЕСТАН АССР. Грозный уксамың нарын дүктүг хойларынның өң дээр ада-чурт уксаларының бирээзиниң төрүн чери болза, Карангайск районун «Червение буруни» деп үрелсе заводу болуп турар. Ол завод бугу чуртка сурагылыг.

СЭКП ТБ-ның январь Пленумунуң киржикчин, улут хойжу Дильмамбет Махсутов ында чурттал, ажилдап турар.

Оң үш хойжулардан тургустунган бригадалар эртен чылда кайгамчыктыг чедишиктериниң чедиң алган. Бригада 880 догду бөрүзүндөн 8,9 килограмм дүктү алган.

Д. Махсутовтүң болгаш оң эштериниң кол сорулгазы—чирк өрктөктүг дүктү алмыр болур. Бир өвөс бостон костюму даарларына бригаданың ап турары 2,5 килограмм дүктен кылган пөс негеттиер болза, ол костюму даарларына херекелер чиг-эттиң өртөз 3 рублден ашпайн турар. Күрүне ындаг дүктүң бир килограммын өртөзөгө 5 ажим рублдан колхозтарга төлөп турар болгай.

Мурнакчы бригаданың хойжулары малды ажаарының талазы-биле улут дуржулганын чымчалдыраар. Чыл бөрүзүңүң августта хойжулар өстүр азыраан кодан хоюн дужааган, чаш хураганнарын хүлөөн алгаш, хойлар кадарчыны соондан чаттылып алгаш чорур, өштү таптап баспайн чир кылдыр, оларын шин олардадың өөредип турарлар. Д. Махсутов хойлары чылда 9—11 айлар дургузунда кадарып келер.

1961 чылда Д. Махсутовтүң бригадалары бекдик хүлээлгелерин алган. Ам безин ол хүлээлгелериниң хөй нуруузу күүсеттинген. Бир харыг догдуңуң немеле деңизини планда айттырган 9 килограммын орнунга 12 килограмм болуп турар. Д. Махсутовтүң колхозында хойнуң баш саны чыгыс-даа хорамча чок. Оң бригадаларына коммунистик күш-ажыл коллективиниң хүндүлүг адим тымыскан.

ЧУРУКТА: Д. Махсутов.

СЭТА-ның фотохроникасы.

Квартал комитединиң даргазы—пенсционер

Хооркууском ажилчы чоннар депутаттарының Кызыл хоорай Советинге сонгудалар талазы-биле 125 округтарга 125 квартал комитеттерин тургузар деп көргөн. Оң иштинден амаг чедир 78 округтарга 400 ажим кижи составтыг квартал комитеттери тургустунган. Ол составтарда ажилчыларын, интелегентилериниң иштинден мурнакчы болгаш инициативтиг кижилер кирген.

Квартал комитеттериниң ажилын ажилдары-биле хооркууском хемчеглерин ап турар. Чокта чаа квартал комитеттериниң даргаларына хуралдарын эртериптирген. Чижээ, 43, 78, 7, 12-ги квартал комитеттериниң даргалары А. Пляснина, Г. Кокачели, Н. Шамшурин, К. Дутина планын ажилдап, чоннуң хуралдарын чымп турган. Ниитилеге ажилыг ажил кылбас, мангыс өзү-биле амырдуураан күвөр кижилер-биле демисели күштелдирер талазы-биле хоорай Советиниң ажилына олар дулашканын.

Дөргөн үш дугаар квартал комитетиниң даргазы Анна Николаевна Плясниниң хөй чылда ажил-агы, сады организаацияларында ажилдап чорган, дуржулгалыг, организаачы, намыс-хары улуткан пенсионер. Кварталының чурттакчыларын күжү-биле чүглө бо чылын безин 200 ажим улут база чадан ыяштарын тартып олтуртуучу, доктаамал суггаргычычону организаастаан.

Анна Николаевна бөдүңү кварталының январь-бүгү чектерини тавдырычыне чурттакчыларын база өвөлөдөн. Маңаа чүглө чыгыс чижелти көргүзөгө мындыг: ол кварталының чурттакчылары М. Иванова, А. Покуйкина олар бо чылын январь-бүгү өңүг хөй чектерини, ишчилерин, ракеткаларын тартып олтурган. Бо квартал комитетиниң даргазының организаастааны-биле мангыс, чечен тараан чурттакчылар хөй. Хоорайны ногаачкыларына Анна Николаевна бөдүңү саанышканын кириген деп демдөгөр ужурагү.

Ол бөдүңү кварталының чурттакчыларына каш удаа беседаларын кылган болгаш лекцияларын организаастаан, култура-амыдралдык айтырлыгының талазы-биле чоннуң күзөл-бөдөлдерин өөрөшпөй көрбүшпөөн, бо дугайында айтырлыгын хооркуускомга тургузуп турар. Кварталың чурттакчылары квартал комитетиниң кежигүңгө Анна Николаевнаны каш удаа сонуп келген, эртен сонгудалардан бээр оу квартал комитетиниң даргазына сонган. Кварталдың чурттакчылары оң ат-аддары бөдөн. Чөбрөн ажим активчи кижилерин ол тургузуп алган, алаа данган, чон өртүзүңга ажилды ботландырып турар.

Анна Николаевна 3 уруглары төрөөн болгаш кижизиткен не, оң уруу Лидия Сергеевна харыскалгап ажилда—Кызылдың № 7 школаның директорунда, оң өскөлери башкылап чорурт. Анна Пляснина пенсионерлер чөвүлелиниң болгаш хоорайның херекселер чөвүлелиниң кежигүү. Ол бажының чамында терек, хадик, чодураа, чадаң ияштарын, ит-кадык болгаш оон-даа өскө каттарын өстүргөн, аямы-бүрү хөй чектерини баш тараан. Хоорайны ногаачкыларына пенсионер бөдү-биле үлөгерин көргүзүп турары маңаа демдөгөрү чугула.

М. ЧАМЗЫРЫН.

болгаш Чадаана көдө Советтериниң депутаты кижи болгай мен. Чартык чылда чөтөс ажилдаарымыстан социалистик хүлээлгелериниң күүсетинмөй турарын саачылар чугааладылар, а фермаңың ниити байдлын чугаалакчы-дыр мен.

Саар инектериниң саны өскөрү-бөөн, эртен чылдың бирги чартымында ниитизи-биле 57,5 тонна, бир инекке онааштыр 821 кг сүт сагган болзувуса, бо чылдың баштайгы чартымында сүтүнү ниити чымчалды 52,7 тонна азы бир инекке онааштыр 434 кг болган. Күрүне чартык чылда 45 тонна сүт саар планмысты 43,7 тонна кылдыр күүсеттинис.

Чартык чылдың түнелин чугаалап көргөш, сүт саалдазын көвүдөп талазы-биле хемчеглерни аг

байнарның септелгези доозулган. Септелге ажилында Кызыл-оол, Аракча, Санчы, Кабанов, Пара-оол, Нарбу олар оңа кызылмайкы ажилдаан. Септежилер ам кукуруза ажаар ийи комбайны септел турар.

С. ЧАЛЗЫП.

Комбайннар септелгези доозулган

Узуг-Хем районун «Чодураа» көдө ажил-агы артилиниң механикаторлары чаа дүктү ажаан амышканында техника септелгезин чедишикинниг чорудуп турар. Септелге механикаторларын күженишикинниг ажилының түнелинде «С-6» деп дөрт, «С-4» деп беш ком-

АМГЫ ҮЕ—КОЛ ТЕМА

турар кижилер дугайында бистин чогаалчыларымыстың очерктери, рассказтары, шүдүктери сөөгү үе-де паралагыта уда-дараа уңуу турар апарган— бистин чечен чогаалымыс эки эгелешкени болуп турар. Салчак Томаның «Улут чаартылаар» деп очергин Токунуң арттарымың амидиралыңың чекелтишкенин дык эки көргүскөн. Олег Саган-оолдуң «Баян-Таланың малчыны» деп токузу бистин чөтөс чаа, дөшпелгелер чүтүдери, чаа мөзү-шынарлар, бекдик моральдыг, бөдүдү хуу-салымын ниитиниң бериле хан-тамырында холбаштырган, өскөлгө үлө-өр чөкөк болуп турар кижилерини чечен чогаалдык болгаш уран чүтүлө кала-биле көргүрүмчө чогаалдык ажилдакчыларын партия кыйгырып турар.

«Чечен чогаалдык болгаш уран чүтүлдү ажилдакчылары коммунистик партияны бугу херектеринге мөздө оң шыңчы дуалашканы болуп келген болгаш болуп турар. Оларның чогаалдык ажил чорудулашканын ужу-дузасы амгы үедө, амгы чоннары коммунистик өзү-га нийизидери, чаа кишини хөвөр-леп кишизидери партияның эң чугула сорулгаларының биринчи болуп берген үедө онга өзүп турар. Партияның идеология амынын хөй чекселериниң аразында чечен чогаалдык болгаш уран чүтүлдү ужу-дузасын маңаа чугулап айткылап тур мен, чечен чогаал болгаш уран чүтүл кишилерниң угаан бодолгына база медреселерин уран-чечен, үлө-өр дөшүгү салдарың улуг куму болуп турар—деп эш Н. С. Хрущев чугаалаан. «Чечен чогаалдык болгаш уран чүтүлдү чаа-чаа чедишиктеринче» деп, Н. С. Хрущевтүң чүтүл чогаалдык ажилдакчыларга ажил-чорудулашкы программасы болуп берген.

Чечен чогаалды амидирал-биле, амгы үе-биле холбаштыра дугайында партияның кыйгырының өзүгаар болгаш чогаалчылар амидиралче холбаш кирип турар апарган. Амгы үең кижилериниң дугайында, материалдыг элбешкиди бүдүрүп

бар. С. Пярьё Чөөн-Хемчиктин хойжузу М. Садык дугайында, О. Сувакит ол-ла районда хойжу Нарбу олар оңа кызылмайкы ажилдаан. Септежилер ам кукуруза ажаар ийи комбайны септел турар.

дугайы колдап турары чөре биддинир. Чүгө дөргө бистин областа көдө ажил-агы колдап турар болгай. Ичылга-даа областың дүргөн хөгжүп турар үлөтүр бөдүрүлгелеринде, ылаптың Хову-Авысын болгаш Ак-Довурактың комбинаттарында, транспортта болгаш туугу-да, култураның аны-бүрү алыралдык чартыкчылар, мурнакчылар хуңу бөрүдө көвүдөр турар, оларын дугайында чогаалдар ам үндүрер деп турар чымчыга өвөш бижиттинип турар.

РСФСР-ның чогаалчылар Эвелидин Тыва салбары чогаалчыларга достуг шындап кылыр арганы бергени чөре чөптүг. Оң-биле кады бо хүнериниң кижилериниң дугайында чымчыны белектерин чагыраалашканына кирибей—кылар чүтү бижип көрөин манавай, чымчының тематиказын алгыдагы чогаалдык актын утгал, оңу организаастары, уран-чечен мергежил талазы-биле дулашалар негеттинип турар. Бир өвөс ичылмак болза, белектер турар чымчы кызы тематикалыг, уран-чечен талазы-биле долу үнегит өвөс болу берип болур.

«Социалистик ниитилеге чечен чогаалдык болгаш уран чүтүлдү хөгүлдүдөй чагыраа өвөс, авархадлыг арга-биле чоруп турар өвөс, а партия планын хемчөл-биле башкарып турар болгаш оңу бугу улустуң хөрөөн чугула кези кылдыр көрүп турар»—деп, Н. С. Хрущев бижип турар. Бо ханы утгалыг өсүрү болза бистин чогаалчыларымыска, ылаптың белектер турар чымчыдымысты безин долу үнегит болдур-уп алырына шугут айткышкын болуп турар-дыр.

Бижиттинип турар чогаалдарың идея талазы-биле бекдик утга-шынарлыг, уран-чечен а талазы-биле сайыраңгай болуп партиянык принципнадыг критикадан, чогаалдык ажилдакчыларын боттарымын аразында дулажалашканыдан хамааржыр.

Ындыг турбуже, бисте чечен чогаалдык критикамыс чөтөс чө-вө кылга-даа биддинир. Бисте байдал колдуунда-ла мындыг хөвөр-леп кижилерниң дугайында коммунистик хөвөр-леп кижилерниң дөшүгү чөвүлелиниң бажының чамында терек, хадик, чодураа, чадаң ияштарын, ит-кадык болгаш оон-даа өскө каттарын өстүргөн, аямы-бүрү хөй чектерини баш тараан. Хоорайны ногаачкыларына пенсионер бөдү-биле үлөгерин көргүзүп турары маңаа демдөгөрү чугула.

Б. ХӨВӨНЦЕЙ.

